

Asuinalueiden turvallisuus - turvallisuuskävelyt käyttöön

Alueiden HYTE-tuki -webinaari 22.5.2024

Erja Rappe Ikäinstituutti

Ikääntyneiden turvallisuus asuinalueilla

- Ikääntyneistä 9/10 asuu omissa kodeissaan tavallisilla asuinalueilla
- Mitä tyytyväisempiä asukkaat ovat omaan asuinalueeseensa, sitä vähemmän heillä on turvattomuuden kokemuksia
- Turvattomuus liittyy yksinäisyyteen, heikentyneeseen terveydentilaan, tapaturmien pelkoon ja huoleen ettei saa tarvittavaa apua
- Liikkumista haittaavat tekijät yleisiä
- Rikollisuus ja väkivalta pelottavat.

*Rappe E & Rajaniemi J (2021). Turvallinen asuinalue ikääntyneille. Ympäristöministeriön julkaisuja 2021:10.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162877/YM_2021_10.pdf?sequence=1&isAllowed=y*

*Rajaniemi J & Rappe E (2022). Ikäturvallinen asuinalue. Opas. Ikäinstituutti & Ympäristöministeriö.
https://www.ikainstituutti.fi/content/uploads/2022/01/ikaturvallinen_asuinalue_2022_interactive-FINAL.pdf*

Ikääntyneiden asukkaiden turvallisuuden parantaminen

Turvallisuus ja turvallisuuden tunne

Liikkumisen turvallisuus

- terveyden ja toimintakyvyn ylläpito
- palveluiden käyttö
- vuorovaikutus
- harrastaminen

Sosiaalinen turvallisuus

- alueiden ja tilojen käyttö
- osallistuminen, yhteenkuuluvuuden tunne
- tuen ja avun saanti
- rikollisuuden ja ilkeiden tekojen ehkäisy

Turvallisuuden tekijät

- Turvallinen asuinalue syntyy yhteistyössä useiden toimijoiden kanssa
- Tärkeimmät

Kunta

Järjestöt

lääkäät

Turvallisuustyö asuinalueilla

Kunta

- Maankäyttö ja kaavoitus
- Liikennesuunnittelu
- Paikallinen turvallisuussuunnitelma
- Ikäpoliittinen suunnitelma ja hyvinvointikertomus
- Ikäystävällisyyden edistäminen
- Monen toimijan yhteistyön varmistaminen.

Turvallisuustyö asuinalueilla

Järjestöt

- Tavoittavat laajasti ikäihmisiä, joilla erilaisia turvallisuustarpeita ja nostavat niitä esille
- Ennaltaehkäisevä työ tärkeää: toimintamallien kehittäminen ja levittäminen
- Järjestötoiminta voi motivoida paremmin kuin viranomaisohjaus edistämään omaa turvallisuutta
- Viestintä tavoittaa erilaisia kohderyhmiä
- Muisti- ja ikäystävällisyyden kehittäminen.

Turvallisuustyö asuinalueilla

Ikäntyneet asukkaat

- Turvallisuusongelmien osoittaminen ja tuominen yleiseen tietoisuuteen: ikäihmiset huomaavat helposti vaaranpaikkoja
- Turvallisuutta parantavien ratkaisujen esittäminen ja arviointi
- Tärkeää ottaa ikäntyneiden moninaisuus huomioon.

Kokemustiedon hyödyntäminen turvallisuuden kehittämässä

- Palautekanavat
- Palautteenantolaitteet: Helsinki keräsi ikääntyneitä asukkaita Urbanage-hankkeessa kokemustietoa paikoista, joihin he toivoivat lisää penkkejä tai valaistus oli heikko
- Arviointikyselyt- ja -kävelyt

Kuva: <https://forumvirium.fi/release/ikaihmiset-osallistettiin-kaupunkiympariston-kehittamiseen-uudenlaisella-palautteenantolaitteella-malmille-sata-uutta-penkkiä/>

lääkäiden turvallisuuskävely

- lääkäät ja muistisairaajat ihmiset voivat itse osallistua asuinalueidensa turvallisuuden kehittämiseen
- lääkäiden turvallisuuskävelyn ohje järjestäjälle + tarkistuslista (Ikäntyneiden turvallisuus asuinalueilla - työryhmä, 2023)
- Testattu kahdella Helsingin asuinalueella (Helsingin Muistiyhdistys, kesä 2023)
- <https://www.ikainstituutti.fi/tuote/asuinympariston-turvallisuuskavelyn-tarkistuslista/>
- https://www.spek.fi/wp-content/uploads/2023/06/asuinympariston_turvallisuus_kavelyn_tarkistuslista.pdf
- <https://sisainturvallisuus.fi/tyon-tueksi>

Asuinympäristön turvallisuuskävelyn **TARKISTUSLISTA**

Turvallisuuskävelyn järjestäminen

- Yhteinen arvioiva kävely auttaa kartoittamaan, mitkä paikat asuinalueella ovat iäkkäiden arjen ja hyvinvoinnin kannalta keskeisiä.
- Kävelyn voivat järjestää esim. taloyhtiö, järjestö, vanhus- tai vammaisneuvosto, kunnan viranomainen tai pelastuslaitos.
- Kohteet ja reitit valitaan yhdessä iäkkäiden kanssa
- Kävelyn aikana kiinnitetään huomioita tekijöihin, jotka vaikuttavat liikkumisen turvallisuuteen sekä vuorovaikutukseen toisten kanssa ja osallistujat täyttävät arviointilomakkeen.
- Kävelyn jälkeen keskustellaan yhdessä havainnoista ja ratkaisuehdotuksista.
- Esiin tulleet havainnot ja kehittämisehdotukset kirjataan ylös ja välitetään toimenpiteitä varten niistä vastaaville toimijoille.
- Tehdyistä toimenpiteistä tiedotetaan osallistujille ja järjestetään seurantakävely toimenpiteiden onnistumisen arviointiin.

Turvallisuuskävelyn tarkistuslista

Asuinympäristön tarkistuslista

1. Sisäänkäynti rakennukseen
2. Muut portaat ja luiskat
3. Kulkureitit piha-alueella tai lähiympäristössä
4. Risteykset, suojatiet ja pysäkit
5. Piha-alue ja lähiympäristö

Asuinympäristön turvallisuuskävelyn **TARKISTUSLISTA**

Tämän listan avulla voit arvioida, kuinka turvallinen asuinympäristösi on ja kuinka helppo siellä on kulkea.

Anna väittämiin oma arviiosi siitä, miten asia mielestäsi toteutuu. Rastita mielestäsi sopivin vaihtoehto. Jos et pysty vastaamaan johonkin kohtaan, jätä se väliin. Lopussa olevaan Lisätietoja-kohtaan voit kirjoittaa tarkennuksia.

Nimi: _____

Osoite ja asunnon numero: _____

_____ Päivämäärä: _____

1.	Sisäänkäynti rakennukseen (Nimeä kohde): _____ _____	Käytän sisäänkäyntiä:		
		☐ Päivittäin	☐ Muutaman kerran viikossa	☐ Harvemmin
		☒	☐	☐
		Kyllä	Jossain määrin	Ei
	Sisäänkäynti näkyy helposti			
	Sisäänkäynnin valaistus on hyvä			
	Ovi on helppo avata			
	Ovesta voi kulkea apuvälineen kanssa			
	Oven edusta on luistamaton (se ei ole liukas)			
	Talvikunnossapito on hyvä			

Turvallisuuskävelyn tarkistuslista

Jos sisäänkäynnissä on portaat:

	Kyllä	Jossain määrin	Ei
Portaat ovat helppokulkuiset	☐	☐	☐
Portaissa on kaiteet	☐	☐	☐
Tarjolla on toimiva luiska	☐	☐	☐
Lisätietoja:	<input type="text"/>		

2. Muut portaat ja luiskat
(Nimeä kohde):

Käytän portaita/luiskaa: Päivittäin Muutaman kerran viikossa Harvemmin

	Kyllä	Jossain määrin	Ei
Portaat tai luiskat ovat helppokulkuiset	☐	☐	☐
Portaat tai luiskat ovat kunnossa myös talvisin (ei lunta eikä liukasta)	☐	☐	☐
Valaistus on hyvä	☐	☐	☐
Portaissa askelmat erottuvat hyvin	☐	☐	☐
Portaissa tai luiskissa on kaiteet	☐	☐	☐
Portaat tai luiskat ovat hyvässä kunnossa	☐	☐	☐
Lisätietoja:	<input type="text"/>		

3. Kulkureitti piha-alueella tai lähiympäristössä
(Nimeä kohde):

Käytän aluetta: Päivittäin Muutaman kerran viikossa Harvemmin

	Kyllä	Jossain määrin	Ei
Reitillä on helppo kulkea	☐	☐	☐
Reitti on riittävän leveä	☐	☐	☐
Reitillä voi kulkea rollaattorin tai pyörätuolin kanssa	☐	☐	☐
Reitin pinta on tasainen ja kova (ei kuoppia tai kohoumia)	☐	☐	☐
Reitillä on hyvä pito (se ei ole liukas)	☐	☐	☐
Reitti on talvisin aurattu ja hiekoitettu	☐	☐	☐
Reitin varrella on riittävästi penkkejä	☐	☐	☐
Opasteet ovat selkeitä	☐	☐	☐
Reitti on hyvin valaistu	☐	☐	☐
Uskallan käyttää reittiä myös iltaisin	☐	☐	☐
Lisätietoja:	<input type="text"/>		

Dos. Erja Rappe

Kulkureittien huolenaiheet:

	Kyllä	Jossain määrin	Ei
Reitillä on häiritsevää melua	☐	☐	☐
Reitillä on liikumista häiritseviä esteitä, kuten pysäköityjä autoja tai pyöriä	☐	☐	☐
Muut kulkijat, kuten autoliikenne, pyöräilijät tai potkulautailijat, vaarantavat liikkumistani	☐	☐	☐
Pelkään kaatuvani kävellessäni reitillä	☐	☐	☐
Pelkään eksyväni reitiltä	☐	☐	☐
Lisätietoja:	<input type="text"/>		

4. Risteykset, suojatiet ja pysäkit

	Kyllä	Jossain määrin	Ei
Suojateitä on riittävästi sopivissa kohdissa	☐	☐	☐
Suojatien käyttö on turvallista	☐	☐	☐
Julkisen liikenteen pysäkit ovat helppoja käyttää	☐	☐	☐
Julkisen liikenteen pysäkeillä on penkit	☐	☐	☐
Lisätietoja:	<input type="text"/>		

Turvallisuuskävelyn tarkistuslista

Risteyksien ja suojaiteiden huolenaiheet: ! 🍌 ✓

	Kyllä	Jossain määrin	Ei
Pelkään kadun tai tien ylittämistä			
Reunakivetykset haittaavat kulkemistani			
Lisätietoja:			

5. Piha-alue ja lähiympäristö
(Nimeä kohde):

Käyn täällä:
 Päivittäin
 Muutaman kerran viikossa
 Harvemmin

✓ 🍌 !

	Kyllä	Jossain määrin	Ei
On siisti ja hyvin hoidettu			
Rikkoutuneet kohteet korjataan nopeasti			
On rauhallinen			
Houkuttelee kävelemään			
On luontoa, kasvillisuutta ja istutuksia riittävästi			
On viihtyisiä paikkoja tavata muita ihmisiä ja oleskella			
Lisätietoja:			

Piha-alueen ja lähiympäristön huolenaiheet: ! 🍌 ✓

	Kyllä	Jossain määrin	Ei
Näky ilmavallan merkkejä			
Melu häiritsee			
Toiset ihmiset aiheuttavat turvattomuuden tunnetta			
Lisätietoja:			

Lomake on suunniteltu sisäministeriön sisäisen turvallisuuden yhteistoimintamallin ikääntyneiden turvallisuus asuinalueilla -työryhmässä 2023.

Kiitos!

Ikäinstituutti

ikainstituutti.fi

erja.rappe@ikainstituutti.fi

[@ikainstituutti](#)